

Lulu Ranne ps

Kirjallinen kysymys pienydinvoiman käyttöönoton nopeutetusta mahdollistamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Euroopan energiamarkkinat ovat kytkeneet Suomen Euroopan energiakriisiin tavalla, joka ei millään tavalla palvele ilmastotavoitteita eikä suomalaisten etuja. Etenkin Saksan täysin epäonnistunut Energiewende on johtanut siihen, että Saksassa kulutetun sähkön CO₂-päästöt ovat valtavia ja sähkö on kallista.

Suomi, jossa kulutetun sähkön CO₂-päästöt ovat murto-osa Saksan päästöistä per kWh, joutuu silti maksamaan sähköstään lähes yhtä paljon, monina päivinä yhtä paljon. Esimerkiksi tämän kysymyksen kirjoitushetkellä Suomessa kulutetun sähkön tuntihinta on 112,35 euroa/kWh ja CO₂-päästöarvio 95 g/kWh. Saksassa sähkön hinta on sama, mutta päästöarvio 366 g/kWh. Tuulettomina päivinä Saksan päästöt ovat luokkaa 600 g/kWh.

Norjan vesivoimaan perustuva säätövara on mahdollistanut Suomen kasvattaa omaa tuulivoiman asennettua kantaansa. Viime kuukaudet ovat kuitenkin osoittaneet, että esim. Euroopassa ja Saksassa voi olla viikkojen vähätuulisia jaksoja, jona aikana Norjan ja Ruotsin liikenevä sähkö siirtyy Eurooppaan erittäin kalliiseen hintaan. Suomi joutuu maksamaan saman hinnan, vaikka päästöt ovat murto-osa.

Saksan itsepintaisesti jatkama ydinvoiman alasajo, Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja siitä seuraava eurooppalainen pyrkimys päästä eroon Venäjältä tuotavasta energiasta muuttavat edelleen sähkömarkkinoiden dynamiikkaa Suomelle epäedulliseen suuntaan.

Norjan ja Ruotsin kannattaa vahvistaa pohjois-etelä-suunnan siirtoyhteyksiään aina Eurooppaan asti, jonne ne voivat sitten myydä halvan energiansa erittäin kovaan hintaan. Esimerkiksi 9.3.2022, jolloin Saksassa ei tuullut ja sähkö maksoi Nord Pool'in (pl. Pohjois-Norja ja -Ruotsi) alueella jopa 580 euroa/MWh, Norjan ja Ruotsin Euroopan ja UK:n vienti suoraan tai Tanskan kautta oli ainakin 9 100 MW. Pohjoismaiden/Venäjän sähköä virtasi Eurooppaan jopa Suomen kautta.

Logiikka ja matematiikka asiassa ovat armottomia. Kun fossiilisista energialähteistä ja Venäjän sähköstä on päästävä eroon eivätkä aurinko- ja tuulivoima sääriippuvaisina yksinkertaisesti ole ratkaisu, jää luotettavan perusvoiman tuottamiseksi jäljelle ainoastaan ydinvoima.

Kirjallinen kysymys KK 107/2022 vp

Saksa ajaa omaa ydinvoimaansa alas, ja Suomen Fennovoiman ydinvoimalahanke joko peruuntuu tai ainakin viivästyy merkittävästi. Nykyisenkaltaisten uusien ydinvoimaloiden käyttöön saaminen kestäisi sietämättömän kauan.

Ratkaisu ydinvoiman nopeampaan ja hajautetumpaan käyttöön saamiseen olisivat ns. pienydinvoimalat, joiden idea olisi se, että ne olisivat tyyppihyväksytyjä, tehtaissa sarjoina esivalmistettuja teollisia tuotteita, joiden luvitus-, asennus- ja käyttöönottoaika olisi kertaluokkaa nykyisten suurvoimaloiden vastaavaa lyhyempi.

Suomen omat voimat eivät riitä voimalatuotantoon, mutta Suomen huippua oleva ydinvoimaloiden laatu- ja turvallisuusosaaminen olisi korvaamaton apu pienydinvoimaloita suunnitteleville ja tuottaville teollisille toimijoille. Suomella ei ole aikaa odottaa, että markkinat keksisivät tämän oma-aloitteisesti.

Pienydinvoimaloiden edellä kuvatun kaltainen käyttöönotto edellyttäisi merkittäviä muutoksia Suomen lainsäädäntöön. Lainsäädäntötyö tulisi aloittaa mahdollisimman nopeasti, ja teollinen yhteistyö auttaisi myös turvallisuusvaatimusten määrittelyssä. Tämä jos jokin olisi se kohta, jossa Suomen pitäisi laatia kansallinen ydinvoimateollisen yhteistyön strategia ja lähteä aikataulutetusti viemään hanketta eteenpäin 1—2 toimittajan kanssa.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin mahdollisimman nopeisiin toimiin hallitus aikoo ryhtyä, että Suomelle muodostetaan selkeä, aikataulutettu pienydinvoimastrategia sekä sen tarvitsema sääntely-ympäristö?

Helsingissä 11.3.2022

Lulu Ranne ps